

Jordbruksutskottets betänkande

1981/82:11

om skydd för sälstammen, m. m.

Motionerna

Yrkanden

I motion 1980/81:212 Av Kerstin Anér (fp) yrkas

1. att riksdagen hos regeringen hemställer att Sverige initierar förhandlingar med berörda stater om förbud mot kutslacht.
2. att riksdagen hos regeringen hemställer att ändringar genomförs i jaktlagen i syfte att begränsa rätten till säljakt.

I motion 1980/81:470 av Anita Persson m. fl. (s) yrkas att riksdagen beslutar om förbud mot import av skinn från sälungar.

I motion 1980/81:590 av Åke Wictorsson m. fl. (s) yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen begära förslag till lag om förbud för import av skinn från knobbsäl. ungar av grönländssäl (whitecoat) och ungar av storsäl (blueback).

I motion 1980/81:769 av Anders Gernandt m. fl. (c) yrkas att riksdagen beslutar om förbud mot import av sälskinn.

I motion 1980/81:1014 av Jörn Svensson m. fl. (vpk) yrkas

1. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära förslag till lag med förbud mot import av sälskinn.
2. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförs rörande svensk aktivitet i internationella organ.

Motivering

I motionerna kritiseras den jakt på sälar som bedrivs bl. a. av jägare från Norge och Canada utanför Canadas nordostkust. Framför allt vänder sig motionärerna mot jakten på nyfödda sälungar, som i stort antal klubbas ihjäl under diperioden. Två huvudargument för de föreslagna åtgärderna kan urskiljas i motionerna. Dels ifrågasätts om inte de tillåtna jaktkvoterna är så stora att de på lång sikt äventyrar vissa sälarters fortbestånd. Några motionärer vill i det sammanhanget anlägga etiska synpunkter på jakten, vilken beskrivs som en masseexploatering av en djurart i syfte att föra ut onödiga och lyxbetonade produkter på världsmarknaden. Ett annat argument syftar på avlivningsmetoderna. Härvidlag framhålls att klubbning av sälungar är en jaktmetod som från djurskyddssynpunkt och allmänna viltvårdssynpunkter inte kan accepteras.

Motionärerna framhåller – i något fall med hänvisning till vissa statistiska uppgifter om importen av sälskinn – att överenskommelsen mellan pälsbranschen och svenska stiftelsen för världsnaturfonden, WWF, (se närmare härom i det följande) uppenbarligen inte varit tillräcklig för att hindra import av skinn från nyfödda sälungar till Sverige. På grund härav föreslås i motionerna att mer eller mindre långtgående importrestriktioner för sälskinn införs. Enligt motion 1980/81:470 bör import av skinn från sälungar förbjudas, medan man i motion 1980/81:590 preciserar yrkandet till att avse skinn från knobbsäl samt från ungar av grönländssäl och storsäl. Det senare yrkandet avser samma slags skinn som omfattas av den ovannämnda överenskommelsen. I motionerna 1980/81:769 och 1980/81:1014 hemställs om förbud mot all import av sälskinn. I den sistnämnda motionen krävs dessutom att Sverige i alla lämpliga internationella organ motarbetar säljakten.

I motion 1980/81:212 föreslås att Sverige i internationella sammanhang verkar för ett förbud mot jakt på sälungar. Vidare framhålls att några av de i Östersjön befintliga sälarterna, främst gråsäl och vikare, måste få ett bättre skydd än f. n. Mot detta syfte föreslås att den s. k. skyddsjakten på säl avskaffas i den svenska jaktlagstiftningen.

Remissyttranden m. m.

Utskottet har inhämtat yttranden över motionerna 1980/81:470, 1980/81:590, 1980/81:769 och 1980/81:1014 från statens naturvårdsverk, lantbruksstyrelsen, generaltullstyrelsen, Svenska naturskyddsföreningen, Sveriges grossistförbund, Pälsbranschrådet/svenska pälsbranschens centralkommitté, Sveriges djurskyddsföreningars riksförbund och Nordiska samfundet mot plågsamma djurförsök. Yttrandena har intagits som bilaga till detta betänkande. Yttrande har dessutom inkommit från Föreningarna djurens vänners riksorganisation.

Ytterligare synpunkter på motionerna har lämnats inför utskottet av representanter för bl. a. Nordiska samfundet mot plågsamma djurförsök och Pälsbranschrådet.

Vissa bakgrundsuppgifter

Säljakten

Den storskaliga jakt på sälar som åsyftas i motionerna avser i första hand arterna grönländssäl och klappmyts. Störst omfattning har den jakt som bedrivs utanför Newfoundland, där bl. a. jägare från Canada och Norge deltar.

Grönländssälen (*pagophilus groenlandicus*) ynglar i tre skilda områden: utanför Newfoundland, vid Jan Mayen (Västisen) och i Vita havet (Östisen).

Stammen vid Newfoundland är störst och omfattar enligt vissa beräkningar 1,3–1,4 miljoner djur. De andra stammarna omfattar ca 100 000 resp. 500 000–700 000 djur. Sedan början av 1970-talet är jaktuttaget vid Newfoundland kvoterat. För 1981 är kvoten 180 000 djur, varav 10 000 tilldelas de arktiska folken, dvs. infödda jägare från Grönland och norra Canada.

Även för jakten på Västisen och Östisen gäller enligt uppgift begränsningar (25 000 resp. 60 000). Jakten bedrivs av Norge, Canada samt på Väst- och Östisen även av Sovjetunionen.

Grönlandssälens föder sin unge i slutet av februari eller början av mars. Sälungen diar i tre–fyra veckor och går som nyfödd under benämningen "whitecoat", på grund av pälsfärgen. Den vita färgen börjar förändras redan efter en vecka–tio dagar. Efter dipperioden överger honan ungen, som nu kallas "beater" upp till ett års ålder. Ännu icke könsmogna sälar över ett års ålder kallas "bedlamers". Grönlandssälens blir könsmogen vid omkring fem års ålder. Honan föder en unge om året och är produktiv upp till 30 års ålder. Vid jakten på de nyfödda sälungarna (whitecoats) används ett klubbliknande verktyg. Sälarna avlivas med slag mot huvudet, s. k. klubbning. Äldre sälar avlivas med kulvapen.

År 1980 dödades utanför Newfoundland 166 062 grönlandssälar, varav ca 91 000 var nyfödda ungar.

Klappmyts (*cystophora cristata*) är betydligt mindre känd än grönlandssälens. Två olika större yngelområden vid Jan Mayen och Newfoundland är kända. Antalet sälar har uppskattats till 300 000, kanske t. o. m. över 500 000. Sedan början av 1970-talet kvoterar jakten till 15 000 vid Newfoundland och 30 000 vid Jan Mayen. År 1980 dödades 13 062 sälar av denna art utanför Newfoundland. Den nyfödda klappmytsungen har mörkblå päls och går därför under benämningen "blueback".

De årliga jaktkvoterna på grönlandssäl och klappmyts fastställs av kanadensiska regeringen (fiske- och havsministeriet) efter konsultationer på nationell och internationell nivå. De vetenskapliga bedömningarna av hithörande frågor görs bl. a. i en organisation med benämningen Northwest Atlantic Fisheries Organization (NAFO), till vilken ett vetenskapligt råd är knutet. Enligt ett pressmeddelande från Canadas regering inför 1981 års säljakt hade rådet uppgett att stammen av grönlandssäl var stadd i ökning och att den tålde en årlig beskattning av 234 000 djur. Regeringen fastställde emellertid en lägre kvot med det uttalade syftet att låta stammen växa ytterligare.

Överenskommelsen mellan världsnaturfonden och pälsbranschen

Sommaren 1979 träffades en överenskommelse mellan å ena sidan Svenska pälsbranschens centralkommitté och Pälsbranschrådet och å andra sidan svenska stiftelsen för World Wildlife Fund (världsnaturfonden – WWF) med

syfte att inom handeln med pälsvaror tillgodose naturvårds- och djurskyddsintressen. Enligt överenskommelsen förbinder sig pälshandelns representanter att verka för att anslutna organisationers medlemmar endast saluför pälsvaror och pälsplagg som härrör från vissa särskilt angivna djurarter. En utgångspunkt för överenskommelsen är att jakten på pälsbärande arter skall stå i överensstämmelse med principerna för den svenska jakt- och viltvården, vilket bl. a. utesluter jakt under yngeltid. Till överenskommelsen har fogats en lista över tillåtna och icke tillåtna djurarter, vilken upprättats i samarbete med bl. a. Naturhistoriska riksmuseets experter. I fråga om sälskinns handeln har avtalats att päls från knobbsäl samt ungar av grönlandssäl ("whitecoat") och ungar av storsäl ("blueback") inte får saluföras av anslutna organisationers medlemmar. Beteckningen storsäl är i detta sammanhang liktydigt med klappmyts (*cystophora cristata*).

De pälsförsäljningsställen som anslutit sig till överenskommelsen har rätt att i sina lokaler sätta upp skyltar med Pälsbranschrådets och WWF:s logotyp eller symbol.

I Pälsbranschrådets m. fl. remissyttrande framhålls att riktlinjerna för överenskommelsen följts till 100 % inom den organiserade handeln. Även företag utanför organisationen har med något enstaka undantag strikt följt avtalet.

Statistiska uppgifter

Enligt uppgift från statistiska centralbyrån har importen av oberedda pälsskinn av säldjur (tulltaxenummer 43.01) utvecklats på följande sätt under de senaste åren:

År	Antal skinn	Vikt	Värde
1977	26 527 st.	26 000 kg	2 202 000 kr.
1978	43 377 "	47 000 "	3 575 000 "
1979	52 827 "	57 000 "	6 065 000 "
1980	43 477 "	37 000 "	5 422 000 "

Enligt Pälsbranschrådets remissyttrande har praktiskt taget samtliga pälsskinn gått till ett enda berederi i landet. En av rådet företagen utredning har visat att hos detta berederi i intet fall beretts skinn av nyfödda sälar (whitecoat, blueback eller andra arter). Skinnen har, framhålls det, kommit från vuxna eller halv vuxna djur, som exporterats från ursprungsländerna i enlighet med gällande bestämmelser. Dessa djur avlivas ej genom klubbning utan med kulvapen.

Importen av beredda sälskinn är av betydligt mindre omfattning och har under tiden 1977-1980 varierat mellan två och tre ton om året. Närmare uppgifter om sammansättningen av denna import har ej kunnat erhållas.

Med hänvisning till det köpmotstånd som numera råder beträffande produkter av skinn från nyfödda sälungar har pälsbranschens representanter bedömt det som osannolikt att sådana varor skulle saluföras i någon nämnvärd omfattning i landet.

Frågans behandling i Europarådet

Några motionärer har uppmärksammat att Europarådet utfärdat en rekommendation beträffande säljakten och skyddet av sälarterna (Rekommendation 825/1978). Det måste emellertid påpekas att rekommendationen hade formen av en uppmaning från rådets parlamentariska församling till ministerkommittén att denna måtte uppmana medlemsstaterna att vidta vissa åtgärder mot säljakten. En av de sålunda föreslagna åtgärderna var att medlemsstaterna borde "noggrant kontrollera, eller hindra, import och användning av skinn från sälungar". Resultatet blev så småningom att ministerkommittén inte kunde enas om de föreslagna åtgärderna som var relativt långtgående. Ärendet utmynnade i ett mera allmänt uttalande av ministerkommittén om bl. a. det angelägna i att skyddet för utrotningshotade eller starkt exploaterade djurarter ägnades uppmärksamhet.

Svensk jaktlagstiftning

Enligt 14 § 2 mom. jaktlagen (1938:274) får den som vid yrkesfiske tillfälligtvis påträffar säl döda och behålla djuret oberoende av vem jakträtten tillkommer, om ej regeringen eller myndighet, som regeringen bestämmer, förordnar annat. Sådan jakt brukar kallas skydds jakt.

Naturhistoriska riksmuseet har i en skrivelse till regeringen i december 1980 föreslagit att jaktlagen ändras så att skyddsjakten ersätts med en möjlighet till jakt på säl efter särskilt tillstånd. Framställningen remissbehandlas f. n. och kommer att överlämnas till jakt- och viltvårdsberedningen för vidare överväganden.

Utskottet

I detta betänkande behandlar utskottet några motioner med kritiska synpunkter på den storskaliga jakt på sälar som bedrivs bl. a. utanför Canadas nordostkust. Framför allt vänder sig motionärerna mot jakten på nyfödda sälungar, som i stort antal klubbas ihjäl under diperioden. De åtgärder som föreslås för att motverka eller skapa en opinion mot säljakten innebär dels att regeringen bör initiera direkta förhandlingar med de berörda staterna för att få till stånd ett förbud mot "kutsakt" (jakt på nyfödda sälungar) eller mot säljakt över huvud taget, dels att mer eller mindre omfattande importrestriktioner bör beslutas i fråga om handeln med

sälskinn. I en av motionerna (1980/81:212) yrkas vidare att åtgärder vidtas för att skydda den inhemska sälstammen. Yrkandet innebär att den s. k. skyddsjakten på säl bör avskaffas.

I fråga om den kanadensiska säljakten kan två huvudargument för de föreslagna åtgärderna urskiljas i motionerna. Dels ifrågasätts om inte de av Canadas regering fastställda jaktkvoterna är så stora att de på lång sikt äventyrar de berörda sälarternas fortbestånd. I detta hänseende vill några av motionärerna anlägga etiska synpunkter på säljakten, som påstås innebära en masseexploatering av sälstammen och ett slöseri med naturresurser, allt i syfte att föra ut lyxbetonade och överflödiga produkter på marknaden. Ett annat viktigt argument avser jaktmetoderna. Härvidlag framhålls att klubbning av sälungar under dipperioden är en jaktform som från djurskyddssynpunkt och allmänna viltvårdssynpunkter inte kan accepteras.

Utskottet har vid beredningen av detta ärende kunnat konstatera att frågan huruvida beskattningen av de aktuella sälarterna är lämpligt avpassad är föremål för delade meningar. Internationell handel med utrotningshotade arter av vilda djur och växter regleras, som också påpekas av flera remissorgan, i den s. k. Washingtonkonventionen. Enligt yttrandet från statens naturvårdsverk har det inte ansetts motiverat att låta konventionen omfatta vare sig grönlandssäl eller klappmyts, trots en fortlöpande översyn och trots den uppmärksamhet som jakten tilldragit sig. Naturvårdsverket har i sammanhanget bl. a. hänvisat till ett utlåtande av Naturhistoriska riksmuseet år 1979. Riksmuseet framhöll därvid att såväl klappmyts som grönlandssäl tillhörde de mera talrika sälarterna, och att något utrotningshot omöjligt kunde anses föreligga. Bland övriga remissinstanser har Svenska naturskyddsföreningen uttalat viss tveksamhet rörande beskattningen och påpekat att de av kanadensiska myndigheter använda metoderna för att fastställa jaktkvoter kritiserats av vissa experter. Det bästa sättet att säkerställa stabila populationer torde enligt naturskyddsföreningen vara att en vetenskapligt godtagbar metod för fastställande av jaktkvoter tillämpades. Pälsbranschrådet anför för sin del att jakten avpassas så att sälarnas fortbestånd och utveckling främjas inom de ramar som av ekologiska skäl är önskvärda. Av de båda djurskyddsorganisationer som hörts i ärendet har framför allt Nordiska samfundet mot plågsamma djurförsök anfört kritiska synpunkter på säljakten i nu förevarande avseende under påståendet att båda de berörda sälarterna utsätts för en överexploatering som kan äventyra deras fortbestånd.

Utskottet kan för sin del inte dra någon annan slutsats av den förebragta utredningen än att de berörda sälarterna f. n. är relativt livskraftiga. Enbart den omständigheten att det råder delade meningar om beskattningens inverkan på populationen synes inte ge anledning att förordna några åtgärder av det slag motionärerna åsyftar. Givetvis är det viktigt att jaktens inverkan på sälstammen, särskilt på långt sikt, blir föremål för fortsatta vetenskapliga utredningar. Som naturvårdsverket framhållit bör hithörande frågor i första

hand bevakas inom ramen för Sveriges medlemskap i Washingtonkonventionen.

Också när det gäller jaktmetoder och avlivningssätt går synpunkterna starkt isär. Som framgår av den föregående redogörelsen avlivas de nyfödda sälungarna med slag mot huvudet med ett klubbliknande verktyg. Denna jakt äger rum under dipperioden, och ungarna dödas således i regel i moderns omedelbara närvaro. Beträffande omfattningen av jakten har det förekommit i hög grad varierande uppgifter, särskilt i fråga om antalet dödade ungar. De officiella statistiska uppgifter som varit tillgängliga för utskottet anger, för att nämna endast ett exempel, att det år 1980 dödades ca 166 000 grönländssälur utanför Newfoundland, varav ca 91 000 var nyfödda ungar, s. k. whitecoats. Jakten på klappmyts i denna del av Canada är av betydligt mindre omfattning. År 1980 beräknas drygt 13 000 sälur av denna art ha dödats inom angivna område.

Det bör påpekas att det endast är de nyfödda sälungarna som avlivas genom klubbning. De halv vuxna sälarna, som övergetts av modern, jagas liksom de vuxna med kulvapen.

Beträffande avlivningsmetoden vid jakt på nyfödda sälungar anför Pälshyrskrådet att denna ingående studerats av veterinärmedicinska experter och befunnits helt godtagbar så till vida att något lidande för djuren i samband med avlivningen inte förekommer. Någon annan metod har, framhålls det, inte förordats. De båda djurskyddsorganisationerna däremot är kritiska till såväl klubbningen som formerna för jakten i övrigt. Sveriges djurskyddsföreningars riksförbund anser sålunda att jakten med svenskt synsätt inte är acceptabel eftersom jakt under yngeltiden ej bör förekomma. Förbundet föreslår att man i alla lämpliga internationella organ bör bekämpa jakten på nyfödda sälungar.

Av de i ärendet hörda myndigheterna har endast lantbruksstyrelsen yttrat sig angående djurskyddsaspekterna på jakten. Styrelsen har som eget yttrande överlämnat ett utlåtande av professorn Karl Borg, statens veterinärmedicinska anstalt. Yttrandet uppges vara grundat på de uppgifter om jakten och tillvägagångssättet vid avlivning av ungar som lämnats i olika rapporter. I yttrandet anförs bl. a. att vid avlivning av sälungar genom klubbning otvivelaktigt vissa brister i precisionen kan uppkomma, särskilt som jakten är koncentrerad till en kort tidsperiod, under vilken ett stort antal sälungar dödas. Avlivningen av ungarna synes ske i direkt närvaro av mödrarna, som uppges ibland bli skadade vid sina försök att skydda ungarna. Graden av sälhonornas känslomässiga reaktion vid avlivandet av ungarna är svår att bedöma, framhålls det vidare, men mätt med mänskliga mått är tillvägagångssättet ytterst stötande. Sammanfattningsvis betecknas jakten efter sälungar – sådan den beskrivits i olika rapporter – som helt oacceptabel från djurskyddssynpunkt och i vissa delar t. o. m. vittnande om en ofattbar grymhet.

Utskottet vill framhålla att det givetvis finns åtskilliga exempel på djurarter som beskattas i stor omfattning genom jakt och utnyttjas för både kommersiella och andra syften. Oavsett vilken inställning man intar till frågan om utnyttjande av den naturresurs som viltet utgör måste man enligt utskottets mening acceptera åtgärder som syftar till att motverka problemen med en okontrollerad tillväxt av viltstammarna. En förutsättning härför bör vara att beskattningen sker under kontrollerade och biologiskt godtagbara former. I fråga om jakten på nyfödda sälungar instämmer utskottet till stor del i de kritiska synpunkter som framförts i ärendet. I likhet med flera remissorgan anser utskottet att denna jakt sker under former som måste betecknas som stötande från djurskyddssynpunkt och med hänsyn till allmänt vedertagna viltvårdsprinciper. För svensk jaktlagstiftnings vidkommande innebär dessa principer bl. a. att de flesta viltarter bör vara fredade från jakt under den s. k. yngeltiden. När det gäller själva avlivningsättet – klubbningen – är frågan mera svårbedömd, men det kan enligt utskottets mening i vart fall inte uteslutas att metoden i enstaka fall vållar djuren otillbörligt lidande. För utskottet framstår det som svårförklarligt varför man i en tid av snabb teknisk utveckling på de flesta andra områden alltså utnyttjar en avlivningsmetod med denna närmast ålderdomliga prägel. Utskottet anser det angeläget att svenska myndigheter och organisationer i lämpliga internationella sammanhang med kraft verkar för att säljakten bedrivs under former som från här berörda utgångspunkter kan accepteras. Vad utskottet anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Bifaller riksdagen utskottets förslag tillgodoses i första hand motion 1980/81:212, yrkande 1, och i viss mån även motion 1980/81:1014, yrkande 2.

När det sedan gäller frågan om förbud mot import av sälskinn vill utskottet hänvisa till den överenskommelse mellan pälsbranschen och svenska stiftelsen för världsnaturfonden som närmare redovisats i det föregående. Överenskommelsen innebär bl. a. att den organiserade päls handeln inte saluför päls från knobbsäl samt ungar av grönländssäl (whitecoat) och ungar av klappmyts (blueback). Överenskommelsen gäller även skinnberederier. I några motioner påpekas att importen till Sverige av sälskinn, framför allt oberedda skinn, ökat trots överenskommelsen. Vissa motionärer har tagit importsiffrorna till intäkt för att det alltså i landet skulle förekomma beredning av skinn från nyfödda sälungar. I samband med remissbehandlingen av motionerna har emellertid klarlagts att praktiskt taget samtliga oberedda skinn gått till ett enda berederi. Enligt pälsbranschens yttrande har man vid en genomgång hos detta berederi konstaterat att det i intet fall beretts skinn från nyfödda sälar (whitecoat, blueback eller andra arter). De importerade skinnen härrör från vuxna eller halv vuxna djur, som inte avlivats genom klubbning utan med gevär. I samband med en uppvakning inför utskottet har representanter för såväl Pälsbranschrådet som ifrågava-

rande berederi bestämt tillbakavisat påståendena att skinn från nyfödda sälar bereds i landet. Enligt uppgift skulle sådana skinn inte ha förekommit vid berederiet under de senaste fem åren. Utskottet har inte presenterats några tillräckliga belägg för att kunna hävda motsatsen.

Beträffande sammansättningen av övrig sälskinnsimport, dvs. beredda skinn och färdiga produkter, har några säkra uppgifter inte kunnat erhållas. Det rör sig emellertid om en import av mycket begränsad omfattning, jämfört med importen av oberedda skinn. Företrädare för pälsbranschen har f. ö. med hänvisning till det köpmotstånd som numera råder gentemot produkter av skinn från sälungar bedömt det som osannolikt att sådana varor skulle förekomma i nämnvärd omfattning inom den oorganiserade pälshandeln.

Utskottet delar i denna fråga den principiella uppfattning som kommit till uttryck bl. a. i generaltullstyrelsens yttrande. Detta innebär att importförbud eller restriktioner som syftar till att skydda djur utom riket i första hand bör bygga på ett internationellt samarbete av det slag som sker inom ramen för Washingtonkonventionen. På grund härav och med hänsyn till de överväganden som nyss redovisats finner utskottet inte anledning att föreslå lagstiftningsåtgärder för att förhindra importen av sälskinn m. m. Utskottet utgår från att den frivilliga överenskommelsen mellan världsnaturfonden och pälsbranschen i stor utsträckning bör kunna tillgodose önskemålen om ett utnyttjande av de sälbärande djurarterna som står i överensstämmelse med allmänt vedertagna djurskydds- och viltvårdsprinciper.

Det sagda innebär att utskottet avstyrker motionerna 1980/81:470, 1980/81:590, 1980/81:769 och 1980/81:1014 yrkande 1.

Vad slutligen beträffar den svenska skyddsjakten på säl, vilken berörs i motion 1980/81:212 yrkande 2, får utskottet fästa uppmärksamheten på att frågan redan aktualiserats hos regeringen. Naturhistoriska riksmuseet har nämligen i en framställning till regeringen i december 1980 föreslagit att jaktlagen ändras så att skyddsjakten ersätts med en möjlighet till jakt på säl efter särskilt tillstånd. Framställningen remissbehandlas f. n. och kommer att överlämnas till jakt- och viltvårdsberedningen för vidare överväganden. Utskottet finner med hänsyn härtill att motionsyrkandet f. n. inte påkallar någon särskild åtgärd från riksdagens sida.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet

1. *beträffande en internationell opinionsbildning mot jakt på nyfödda sälar*

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anförut med anledning av motionerna 1980/81:212 yrkande 1 och 1980/81:1014 yrkande 2.

2. beträffande *förbud mot import av sälskinn*
att riksdagen
 - a) avslår motion 1980/81:470,
 - b) avslår motion 1980/81:590,
 - c) avslår motion 1980/81:769 och motion 1980/81:1014 yrkande 1,
3. beträffande *skyddsjakten på säl*
att riksdagen lämnar motion 1980/81:212 yrkande 2 utan vidare åtgärd.

Stockholm den 12 november 1981

På jordbruksutskottets vägnar

EINAR LARSSON

Närvarande: Einar Larsson (c), Arne Andersson i Ljung (m), Maj Britt Theorin (s), Börje Stensson (fp)*, Hans Wachtmeister (m), Åke Wictorsson (s), Gunnar Olsson (s), Håkan Strömberg (s), Märta Fredrikson (c)*, Martin Segerstedt (s), Jens Eriksson (m), Lennart Brunander (c), Kerstin Sandborg (fp), Ulla-Britt Åbark (s) och Margareta Winberg (s)*.

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Reservation (mom. 2)

Maj Britt Theorin, Åke Wictorsson, Gunnar Olsson, Håkan Strömberg, Martin Segerstedt, Ulla-Britt Åbark och Margareta Winberg (samtliga s) anser att

dels den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "När det" och på s. 9 slutar med "yrkande 1" bort ha följande lydelse:

Vad utskottet nyss anfört om jakten på nyfödda sälar innebär bl. a. att utskottet anser att svenska myndigheter bör medverka till en internationell opinionsbildning mot denna jakt. Om ett sådant agerande inte följs upp med åtgärder på det nationella planet finns det risk för att strävandena att humanisera jakten framstår som mindre trovärdiga. Att införa någon typ av handelshinder av det slag motionärerna åsyftar skulle däremot ge ökat eftertryck åt utskottets kritiska uttalanden rörande formerna för säljakten. Som framgår av den föregående redogörelsen finns visserligen en frivillig överenskommelse mellan pälsbranschen och världsnaturfonden om att från saluförande undanta bl. a. pälsvaror från ungar av grönländssäl och klappmyts. Denna överenskommelse, som ej omfattar päls handeln i sin

helhet och som kan sägas upp av endera parten utgör enligt utskottets mening inte tillräcklig anledning att avstå från en sådan mera verkningsfull åtgärd som ett juridiskt bindande importförbud. I överensstämmelse med utskottets tidigare redovisade ställningstaganden bör ett sådant förbud i första hand omfatta skinn från nyfödda sälar av typ whitecoat och blueback. När det gäller skinn från vuxna eller halv vuxna sälar finns, såvitt utskottet kan bedöma, inte f. n. något underlag för att genom lagstiftning hindra att sådana skinn importeras till landet för beredning eller försäljning. Utskottet förutsätter givetvis att även jakten på äldre sälar följs med uppmärksamhet och att frågan om ytterligare importrestriktioner hålls öppen t. ex. för den händelse ytterligare belägg presenteras för påståendet att jaktkvoternas storlek utgör ett hot mot de berörda sälarternas fortbestånd. Det bör ankomma på regeringen att vidta erforderliga åtgärder för att få till stånd ett importförbud i enlighet med de av utskottet angivna riktlinjerna. Utskottet föreslår att riksdagen som sin mening ger regeringen detta till känna. Bifalles utskottets hemställan tillgodoses syftet med i första hand motionerna 1980/81:470 och 1980/81:590 samt i stor utsträckning även med motionerna 1980/81:769 samt 1980/81:1014, yrkande 1.

dels utskottets yrkande under moment 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *förbud mot import av sälskinn*
att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av
 - a) motion 1980/81:470,
 - b) motion 1980/81:590,
 - c) motion 1980/81:769 och motion 1980/81:1014 yrkande 1.

*Bilaga***Yttranden över motionerna 1980/81:470, 1980/81:590, 1980/81:769 och 1980/81:1014****Statens naturvårdsverk (1981-04-10)**

Statens naturvårdsverk och naturhistoriska riksmuseet har under ett antal år avgivit yttranden i enahanda sak. Kopia av verkets yttrande 1977-07-19 till regeringen jämte riksmuseets kommentar inför säljakten i Kanada 1977 bifogas liksom museets yttrande 1979-02-28 angående importen av sälskinn.

Verket påpekar i nämnda yttrande att internationell handel med utrotningshotade arter av vilda djur och växter regleras genom Washingtonkonventionen. Vare sig grönländssäl eller klappmys omfattades vid den tiden av konventionens bestämmelser och har ej heller senare, trots en fortlöpande översyn och den uppmärksamhet jakten tilldragit sig, befunnits motiverade att omfattas av desamma. Någon anledning till införande av importförbud med anledning av beskattningens inverkan på de aktuella sälarternas situation föreligger således inte enligt verkets mening.

Sedan 1977 har, vilket även påpekas i flertalet av motionerna, en överenskommelse träffats mellan svenska stiftelsen för världsnaturfonden och företrädare för pälshandlare i Sverige. Överenskommelsen, som har en vidare omfattning än berörda sälarter, är av tämligen sent datum och kommer sannolikt att få en ännu bredare tillämpning med tiden. Överenskommelsen grundar sig bl. a. på att produkter av djur som faller eller fällt på biologiskt riktiga grunder inte skall förfaras utan tillgodogöras på bästa sätt.

Naturvårdsverket finner f. n. inte anledning till införande av speciellt importförbud utan anser att handeln för svenskt vidkommande bör bevakas inom ramen för medlemskapet i Washingtonkonventionen.

Lantbruksstyrelsen (1981-04-06)

Lantbruksstyrelsen hänvisar till följande yttrande av professorn vid statens veterinärmedicinska anstalt, Karl Borg.

Vid jakt utanför Kanadas kust klubbas årligen ihjäl ett stort antal sälungar under vårens digivningsperiod.

För bedömning av denna jakt från djurskyddssynpunkt hade det varit av stort värde om tillfälle funnits att undersöka kropparna av några dödade sälungar och om praktisk erfarenhet av jakten hade kunnat inhämtas. Tillfälle härtill har emellertid inte erbjudits.

Bedömningen får av denna anledning grundas på de uppgifter om jakten och tillvägagångssättet vid avlivningen av ungarna, som lämnats i olika rapporter.

Vid slakt av husdjur i Sverige har tidigare bl. a. kalvar avlivats genom slag i huvudet med klubba. I samband med brådska, trötthet osv. blev precisionen i slagen inte alltid så god, vilket givetvis måste bedömas som oacceptabelt från djurskyddssynpunkt.

Vid avlivning av sälungar genom klubbning kan otvivelaktigt samma brister i precisionen vid avlivningen uppkomma, särskilt som jakten är koncentrerad till en kort tidsperiod, under vilken ett stort antal sälungar dödas.

Arbetet med att flå av hudarna påbörjas enligt uppgift ibland innan ungar dött!

Avlivningen av ungarna syns enligt uppgift ske i direkt närvaro av mödrarna och det anges att dessa ibland skadas vid försök att skydda sina ungar. Graden av sälhonornas känslomässiga reaktion vid avlivandet av ungarna är svår att bedöma, men mätt med mänskliga mått är tillvägagångssättet ytterst stötande.

Komplikationer av fysisk art för honornas vidkommande kan tänkas vara mjölkstockning eller juverinflammation vid utebliven digivning. Komplikationer av denna art syns dock osannolika, då sådana erfarenhetsmässigt är ovanliga hos vilda djur, som under digivningsperioden förlorat sina ungar.

Tillvägagångssättet vid ovannämnda jakt efter sälungar, sådant det beskrivs i olika rapporter, finner jag sammanfattningsvis helt oacceptabelt från djurskyddssynpunkt och i vissa delar t. o. m. vittnande om en ofattbar grymhet.

Generaltullstyrelsen (1981-02-11)

Ett importförbud avseende beredda och oberedda pälskinn av säldjur av de slag som motionärerna åsyftar innebär inte några särskilda svårigheter att övervaka inom ramen för tullproceduren. En förutsättning för ett dylikt förbud är dock, att detsamma är förenligt med Sveriges åtaganden enligt det allmänna tull- och handelsavtalet (GATT). Eftersom förbudet i första hand avser att skydda djur utom riket vill styrelsen ifrågasätta om inte det föreslagna importförbudet bör bygga på en internationell överenskommelse liknande konventionen om internationell handel med utrotningshotade arter av vilda djur och växter.

Svenska naturskyddsföreningen (1981-04-08)

Föreningen har som organisation att i första hand bevaka naturvårdsintrössena och att belysa de ekologiska aspekterna i olika frågor. I frågan om säljakten gäller det således för föreningen att främst ge synpunkter på denna från ekologisk utgångspunkt. I det följande tas därför inte rena djurskyddsaspekter upp. Människan måste självfallet utnyttja olika levande naturre-

surser på vår jord. En grundförutsättning måste emellertid vara att utnyttjandet baseras på ordentliga kunskaper om de olika arternas populationsstorlekar och ekologi. Det årliga uttaget får inte vara större än tillväxten. I vissa fall har också människans ingrepp i naturen satt naturliga, ekologiska processer ur spel så att det helt enkelt är nödvändigt att människan griper in som predator.

När det gäller sälarna finns det vissa arter på jorden som efter noggranna vetenskapliga undersökningar visat sig tåla en viss årlig beskattning. Som exempel kan nämnas pälssälen på Pribiloff-öarna. Något generellt importförbud på sälskinn, som föreslås i två av motionerna, är därför inte motiverat från naturvårdssynpunkt.

Något annorlunda förhåller det sig med de sälarter som framför allt diskuteras i motionerna, nämligen grönländssäl och klappmyts. (Storsäl, som nämns i ett par av motionerna, berörs ej av denna jakt.)

Grönländssälen har gått starkt tillbaka de senaste decennierna men populationen är ändå så stor att inget hot mot arten föreligger f. n.

Internationell naturvårdsexpertis och även de kanadensiska myndigheterna har ändå ansett det angeläget att arten åter ökar i antal. Kanada säger sig också sköta sälstammen på ett sådant sätt. Stark kritik riktas emellertid mot de metoder man använder för att sätta de årliga jaktkvoterna. Ett internationellt expertmöte, arrangerat av Internationella naturvårdsunionen och Världsnaturfonden 1979, konstaterade att alltför lite är känt om grönländssälens antal och fortplantningskapacitet samt om jaktens effekter på stammen för att trovärdiga jaktkvoter skulle kunna sättas. Ännu drygt ett år efter mötet fortsätter den vetenskapliga kommittén som är rådgivande åt de kanadensiska myndigheterna att använda metoder som har kritiserats av Internationella naturvårdsunionens experter.

Samma kritik kan riktas mot de årliga kvoterna för klappmyts, som har en betydligt mindre population. Många experter anser att arten skattas alltför hårt och därigenom är utrotningshotad.

I motionerna förekommer uppgifter om att 50 000 skinn av ungar av grönländssäl importeras till Sverige årligen. Om denna siffra är riktig kan det mot bakgrund av vad som ovan sagts synas motiverat med en begränsning. Innan något beslut fattas bör emellertid under alla förhållanden klargöras hur mycket som verkligen är grönländssäl. Det måste också anmärkas att ett svenskt importförbud sannolikt skulle få en obetydlig effekt för de aktuella arternas bestånd, om inte andra stater följer Sveriges exempel. Det bästa sättet att säkerställa stabila populationer torde vara att en vetenskapligt godtagbar metod för fastställande av de årliga jaktkvoterna tillämpas.

Pälsbranschrådet, svenska pälsbranschens centralkommitté (1981-05-30)

Handeln med skinn av säl, speciellt sälungar, har under de senaste åren varit föremål för allmänhetens intresse med hänsyn bl. a. till de former.

under vilka jakten av sälungar sker samt på grund av risken för utrotning av vissa sälarter. I anledning härav har såväl pälsnäringens nationella och internationella organisationer som statliga och internationella organ funnit anledning göra omfattande undersökningar för att belysa de påtalade förhållandena. Det har därvid visat sig att den offentliga debatten angående sälskinn i betydande omfattning såväl i Sverige som i andra länder präglas mera av känslomässiga uppfattningar än tillgängliga fakta.

Från pälstransportens sida föreligger ett klart uttalat intresse att tillförsäkra sälstammen liksom övriga pälsdjur förutsättningar för en gynnsam naturlig utveckling och branschen stödjer alla åtgärder, som är ägnade att tillgodose sådana syften.

Enligt informationer, grundade på vetenskapliga utredningar, som lämnats av behöriga statliga organ i Canada, Norge och Danmark (för Grönland) vilka länder vad avser säl är aktuella för Sverige, delas icke uppfattningen att risk för utrotning av sälbeståndet skulle föreligga. De olika ländernas myndigheter har genom en rad åtgärder genomfört övervakning och kontroll av jakten på säl med inriktning på att sälbeståndet icke skall beskattas i större utsträckning än att sälstammarnas fortbestånd och utveckling främjas inom de ramar, som av ekologiska skäl anses önskvärda.

Formen för jakten på säl är reglerad genom detaljerade statliga bestämmelser, vilkas upprätthållande övervakas av myndigheterna. Förutom genom jakt med gevär förekommer en form av "klubbning" av sälungar (Whitecoat). Den senare avlivningsmetoden har särskilt uppmärksammats i pressen och därför ingående studerats av veterinärmedicinsk sakkunskap. Enligt denna anses metoden helt godtagbar så till vida som något lidande för djuren i samband med avlivandet icke förekommer. Någon annan metod har icke förordats.

I samband med diskussionerna i sälfrågan bör jämväl framhållas att säljakt och fiske utgör de viktigaste näringsfången för befolkningen i de trakter, där sälen förekommer. Sälen är för sin försörjning helt beroende av tillgången på fisk och det har visat sig att om sälbeståndet tillåtes växa utan kontroll dess fortbestånd äventyras genom brist på föda. För befolkningen uppstår då också allvarliga svårigheter att skapa sig underlag för sin försörjning. Senast har i ett par tidningsartiklar i Norge frågan belysts, se *bil. 1-3*. I motionerna pekas på en icke obetydlig import till Sverige av oberedda sälskinn. Det görs också gällande att denna till betydande del skulle utgöras av skinn från sälungar (Whitecoat och Blueback). I anledning härav har vi företagit en utredning av sammansättningen av importen; något som varit möjligt på grund av att importen så gott som till 100 % ägt rum till endast ett berederi i landet. Resultatet härav redovisas nedan.

Importen av oberedda sälskinn (stat. nr 4301.600) uppgick enligt officiell statistik till följande:

	Kg	St.	Kr.
Norge	10 786	2 075	272 722
Island	975	821	112 502
Canada	9 712	11 693	1 563 341
Grönland	15 996	28 888	3 473 635
Summa	37 469	43 477	5 422 200

Hos berederiet har under 1980 beretts 41 177 st. sälskinn. (Differensen i antalet mellan import och beredning beror på förskjutningar av tekniska skäl.)

Vid en genomgång som skett hos berederiet har konstaterats att i intet fall beretts skinn av nyfödda sälar (Whitecoat, Blueback eller andra arter). Skinnen har kommit från vuxna eller halv vuxna djur, som exporterats från ursprungsländerna i enlighet med gällande bestämmelser. Större sälar avlivs icke genom "klubbning"; jakten sker med gevär.

Av de skinn, som beretts i Sverige exporteras den helt övervägande delen. Beredningen utförts som s. k. lönberedning; äganderätten till skinnen ligger kvar hos berederiets kunder. Enligt exportstatistiken utfördes under 1980 beredda sälskinn (stat. nr 4302,600) med ett värde av kr. 7 128 283, vilket svarar mot importvärdet plus berednings- och hanteringskostnader m. m. För berederiets del utgör sålunda sälskinnsberedningen ett betydande tillskott ur sysselsättningssynpunkt.

I motionerna berörs även den överenskommelse, som träffats mellan pälsbranschens organisationer och den svenska sektionen av World Wildlife Fund (WWF – Världsnaturfonden). I överenskommelsen har fastlagts riktlinjer för marknadsföringen av pälskinn och man har däri tillgodosett naturvårds- och djurskyddsintressena vid handeln med pälsvaror. Vid utarbetandet av den till överenskommelsen fogade förteckningen över djurarter, vars skinn branschen utan hinder ur naturvårds- eller andra intressen kan använda för framställning av pälsvaror, har deltagit expertis från Naturhistoriska Riksmuseet och sakkunniga från Världsnaturfonden. I överenskommelsen har från handel undantagits skinn av bl. a. knubbsäl, kutar av grönlandssäl (Whitecoat) samt kutar av storsäl (Blueback). – I detta sammanhang bör framhållas att i de förbudslistor, som är fogade till den s. k. Washingtonkonventionen, sälskinn av de arter, som kan vara aktuella för pälsindustrin, icke finns intagna. Vid den konferens, som i år avhölls i New Dehli, där en revision av Washingtonkonventionen diskuterades, avvisades förslag om införandet av säl i konventionens förbudslista. – Över huvud taget är handeln med pälsvaror av sälskinn (av annat slag än de nyss nämnda) inom landet synnerligen begränsad.

Erfarenheterna inom pälsbranschen av tillämpningen av överenskommelsen med Världsnaturfonden har varit klart positiva; inom den organiserade

handeln har riktlinjerna följts till 100 %. Det bör framhållas att även berederier är anslutna till överenskommelsen. Även företag utanför organisationerna har med något enstaka undantag strikt följt avtalet. I den mån organisationerna erhållit kännedom om att avvikelser skulle ha förekommit har vederbörande erhållit påpekande därom. Det bör här framhållas att branschöverenskommelsen gällt sedan 1979-07-01 och att under ett övergångsår, dels kan ha funnits pälsvaror i lager sedan föregående säsonger, dels på grund av missförstånd eller bristande information enstaka avvikelser från avtalet förekommit på marknaden. Att lägga sådana enstaka undantag till grund för generella åtgärder förefaller icke motiverat.

Mot bakgrunden av branschens erfarenheter av samarbetet med Världsnaturfonden och zoologisk expertis samt pälsbranschens klart ådagalagda intentioner att till 100 % följa den träffade överenskommelsen, som exkluderar vissa arter av säl från användning inom pälsbranschen, finner vi icke skäl föreligga att riksdagen skulle tillmötesgå de förslag, som motionärerna framställt. Branschen har i syfte att anpassa sitt sortiment i sin överenskommelse med Världsnaturfonden följt principerna för den svenska jaktlagstiftningen och därjämte utsträckt skyddet för vissa djurarter avsevärt längre än vad som anges i Washingtonkonventionen.

Sveriges Grossistförbund (1981-09-18)

Fyra motioner angående förbud mot import av skinn från sälungar m. m. har inlämnats till riksdagen. Vi har beretts tillfälle att yttra oss över dessa motioner och får därvid hänvisa och ansluta oss till det gemensamma yttrande som lämnats från Pälsbranschrådet och Svenska Pälsbranschens Centralkommitté. Då frågan har internationell karaktär synes det oss lämpligt att den blir föremål för överväganden inom ramen för redan befintliga internationella överenskommelser.

Nordiska samfundet mot plågsamma djurförsök (1981-04-16)

Årligen slaktas ca 300 000 sälar utanför Kanadas östkust, vid Jan Mayen (Västisen) och i Vita havet (Östisen). Jakten bedrivs av Norge, Kanada samt på Väst- och Östisen även av Sovjet. 1981 års siffror visar inga som helst tecken på nedskurna kvoter.

New Foundland				Västisen		
	totalt	Norge	Kanada	totalt	Norge	Sovjet
Grönlandssäl:	180 000	22 500	147 500	25 000	21 000	4 000
Klappmyts:	15 000	6 000	6 000	20 000	16 700	3 300
			3 000			
	De extra 3 000 delas efter jaktlycka till den som hinner först.					
Östisen		Norge	Sovjet			
Grönlandssäl:	60 000	17 500	42 500			

I denna statistik ingår vid New Foundland en kvot på 10 000 grönländssälur för befolkningen på Grönland.

Det är framför allt diande ungar som dödas då dessas skinn är värdefullast. Slakten bedrivs alltså främst under sälarnas yngelperiod och det är storföretag inom skinnindustrin i framför allt Norge som gör den största förtjänsten på hanteringen. Förutom klappmyts och grönländssäl jagas på Grönland också den arktiska vikaressälen (*Pusa hispida*). Siffror för denna ingår inte i statistiken ovan och denna jakt är inte kvoterad. Antal dödade vikare rör sig om 70 000 per år.

Bestånden

Grönlandssäl (*Pagophilus groenlandicus*)

De flesta vetenskapsmän – även flera kanadensiska – är i dag överens om att beskattningen av beståndet är för hög. Man kan klart konstatera att antalet sälar minskat med minst 50 % mellan 1950 och 1970. F. n. beräknar man beståndet till 1–2 miljoner. Uppgifterna varierar. (Sergeant D. E. 1976: History and Present Status of Populations of Harp and Hooded Seals. Biol. Conserv. 10:95–117.)

I en undersökning som gjordes av United States Marine Mammal Commission 1980 uppges att: "den teknik som tidigare använts för att fastställa populationen av grönländssälur har avvikelser i sig vilka tenderar att ge en underskattning av de naturliga dödsorsakerna. . . nedgången i populationens nytillväxt var underskattad med så mycket som en tredjedel".

De brittiska vetenskapsmän som står bakom rapporten anser att den givit alarmerande resultat och att "den ger en långt värre situation för sälpopulationen och dess möjligheter att tillväxa" än vad man tidigare räknat med. Olika bedömare har på basis av rapportens data räknat ut att antalet sälar år 1990 kommer att ha minskats med 13–33 % vid oförändrat höga kvoter.

När kommissionens rapport överlämnades till den kanadensiska regeringen förväntades en kraftig sänkning av 1981 års slaktkvoter. Detta blev dock inte fallet.

Ett ytterligare tecken på att beskattningen av sälbeståndet är för hög, är att sälarna tenderar att bli tidigare köns mogna. Det har bl. a. forskare vid Naturhistoriska Riksmuseet i Stockholm kommenterat, eftersom det är vad som hänt Östersjöns drastiskt minskande sälpopulationer. (Almkvist L., Söderberg S. 1977: *Comments on the Canadian Seal Hunt 1977.*)

Klappmyts (*Cystophora cristata*)

Det finns i dag inga övergripande vetenskapliga undersökningar av klappmytsbeståndet gjorda. Detta kan delvis bero på att debatten om protesterna mot sälslakten främst rört sig kring grönlandssälarna.

1979 uttalade sig den kanadensiske zoologen Dr. David Lavigne att "avsaknaden av tillgängliga data begränsar utvecklingen av lämpliga skötselåtgärder för klappmytsbestånden". Han drog slutsatsen att "överexploatering måste fortfarande ses som ett möjligt hot mot klappmytsälarna i Nordvästatlanten". Uttalandet har senare fått stöd av Förenta Nationernas "Food and Agriculture Organisation" (FAO).

Redan 1973 gav den kanadensiska regeringens Independent Advisory Committée on Seals and Sealing (COSS) följande rekommendation: "Vi rekommenderar på det starkaste att den kanadensisk/norska säljaktskommissionen inför ett uppehåll i jakten på klappmyts tills dess att fler undersökningar om artens antal och överlevnad presenterats".

Fiskbestånden – Sälarnas roll

Många anser att sälarna är skyldiga till nedgången i fiskbestånden. Detta är den officiella inställningen i bl. a. Norge. Vi hävdar dock, tillsammans med många vetenskapsmän och miljörelser, att det inte är sälarna utan det storskaliga fisket som människan bedriver som minskat bestånden av fisk.

Sälen ingår i den ekologiska balansen och är, anser många biologer, nödvändig för ett fortsatt fiskbestånd; Sälen äter fisk, vilken efter några timmar omvandlats till exkrementer, vilka är nödvändiga för att föda de plankton som fisken bl. a. livnär sig av.

Ett ytterligare argument mot sälens skuld är att, trots att sälbeståndet (grönlandssäl) vid New Foundland minskat med 50 % sedan 1950 (se ovan) så har inte fiskbeståndet ökat. Antalet fiskar har tvärtom minskat kraftigt! Minskningen också på andra håll är så kraftig att den får ses som ett allt större hot mot sälarna! Det anser bl. a. den kanadensiske vetenskapsmannen David Sergeant liksom Dr. Magnar Norderhaug (*Status -80 Natur og Miljöårsbok*)

biolog i norska miljövarsdepartementet. Utfiskningen av torsk, sill och lodda ledde till att man under 1980 års sälslakt kunde iakttä ett stort antal undernärda och svältande sälar (muntliga uppgifter från säljägare).

Olja och föroreningar

Även hotet från de oljefyndigheter som man tror finns inom New Foundlandsområdet är stort. Vad händer vid en oljeläcka under sälarnas yngelperiod . . . ?

Professor Keith Ronald, ordförande i COSS, har påtalat möjliga effekter av kvicksilver och andra föroreningar på sälarna. Man har i flera undersökningar funnit giftrester lagrade i vävnader hos grönländssäl.

Dödandet

Många vetenskapsmän hävdar att klubbningen är ett humant sätt att avliva sälungar på. Detta är dock inte alltid fallet. Jägarna har betalt efter antalet klubbade sälar och arbetar således under stark stress. Det finns i dag flera bevis för att sälungar klubbas med 6-7 slag innan de blir medvetslösa. Man har också funnit ett stort antal sälkroppar där kranterna varit helt intakta innan sälen flåtts (Jordan W J 1978: *The Killing of the Harp Seal Pups* 1978: RSPCA-Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals, London). En sälunge som klubbas medvetslös får ofelbart defekter på skallbenet.

Även vuxna sälar klubbas. Detta sker oftast i samband med att de försöker försvara sin unge. Att man inte dödar en fullvuxen sälhona med *ett* slag är helt klart. Vad gäller slakten av klappmyts, vilka är större än grönländssälarna och håller ihop i familjegrupper, leder den ofta till att både hannen och honan måste dödas innan jägaren kommer åt ungen. För att slippa "stridigheter" med de vuxna sälarna, skjuts dessa ofta ihjäl från direkt från båtarna. Varierande på olika områden är det känt att 10-40 % av sälarna "smiter" sårade undan och senare till stor del dör av skottskadorna. (1975 rekommenderade COSS Canadas Fiskeriministerium att "inga klappmyts bör få skjutas i vattnet", samt påpekade att "förlusten beräknas till 40 %".) Detta ökar givetvis avskjutningen på ett sätt som inte visar sig i antalet ilandförda sälskinn.

Årets ovanligt blida väder inom sälslaktsområdena utanför Kanadas kust har lett till en i det närmaste katastrof för de födande sälarna. Avsaknaden av is har gjort att tusentals sälhonor fött sina ungar i vattnet, där dessa omedelbart drunknat. De honor som lyckats ta sig upp på ör och skär i S:t Lawrencebukten har fått sina ungar dödade under helt okontrollerade former. Dessa dramatiska händelser filmades av en veterinär från Västtyskland, vilken hade tillstånd att kontrollera slakten. Allt bevismaterial beslagtogs dock av den lokala polisen! Allteftersom protesterna från olika djurskyddsorganisationer mot denna "improviserade" slakt tilltog, blev

dock Fiskeridepartementet tvungna att stoppa all jakt i området (muntl. uppgifter från Ian McFail, IFAW – International Fund For Animal Welfare, England).

Det land som för närvarande tycks ha de hårdaste lagarna vad gäller sälslakten, är Sovjet. Dessa kom till efter det att populationen vid Östisen sjönk märkbart. T. ex. är nu all jakt på födande honor förbjuden. Av den sovjetiska kvoten klubbas 6 000 ungar av grönländssäl. Resten, alltså 36 000, vilka har hunnit bli "beaters" (dvs. mer än 4 veckor och har slutat dia) flygs med helikoptrar in till stranden, där de avlivas genom injicering av bedövningsmedel. Sovjets förklaring till detta är att, detta slaktsätt är mer humant, samt att man på detta sätt lättare kan kontrollera hur många sälar som dödas (bl. a. Evans R 1978: *Sovjet Seal Hunt Underway*. Reuter USSR March 30).

Är säljakten nödvändig?

För Norges del är det som tidigare påpekats främst stora firmor inom skinn- och pälsbranschen som förtjänar pengar på sälslakten. T. ex. G. C. Rieber & CO i Bergen. De jägare som kommer från Norge kommer många gånger från jordbruksbygden i inlandet och ingen kan sägas vara beroende av säljakten för sitt direkta uppehälle.

Från Kanadas sida har det länge hävdats att fiskarbefolkningen vid New Foundland och Labrador är helt beroende av säljakten. Men enligt Kanadas egna siffror (se "Seal Hunt Information Kits" 1977–1979 från Kanadas ambassad) kommer endast ca 0,6 % av provinsens inkomster från jakten och 75 % av jägarna tjänar ett netto på 1,5 % av sin årliga inkomst på säljakten.

Det finns intressenter som i dag menar att Sveriges import av sälskinn från Grönland är livsviktig för grönländarna. Vi håller inte med, utan hävdar att de skinn som når den internationella marknaden är en rent kommersiell produkt. De grönländare – främst inuiter – som får sin försörjning genom bl. a. säljakt är få. De bereder dessutom och syr upp sina sälskinn för eget behov (Barzdo J 1980: *International Trade in Harp and Hooded Seals*, Fauna and Flora Preservation Society/IFAW). Den kanadensiske sälforskaren David Lavigne har utöver detta pekat på att den storskaliga sälslakten gjort att bestånden av grönländssäl och klappmyts på Grönland, där sälarna vistas under sommaren, minskat, till nackdel för de inuiter som är beroende av sälarna för sitt uppehälle. Grönländarna anser också att den kommersiella slakten är omoralisk på grund av att sälköttet inte tas tillvara (Greenpeace USA: *Hooded Seal Position Paper*, Feb. 1981).

Sverige är delaktigt i sälslakten

Sverige är delaktigt i sälslakten på minst två sätt: 1) Vi importerar skinnnet från de dödade sälarna. 2) Vi importerar olja från säl fettet.

Sveriges totala import av sälskinn har ökat dramatiskt under de senaste åren. Från att 1976 ha legat på 20 061 stycken skinn har siffrorna 1980 ökat till 43 477 stycken skinn! (SCBs statistik.) Anledningen till den stora ökningen är svår att uttala sig om, men det faktum att allt fler länder nu förbjudit import av alla sälskinn torde ha gjort att utbudet ökat. De länder som hittills infört importstopp för sälskinn är:

USA, Italien (endast skinn från ungar), Frankrike (ett frivilligt stopp) och nu senast Holland. Nu är det Sveriges tur. Vi är för närvarande en av världens största importörer av sälskinn!

Varför importerar då Sverige alla dessa skinn? Importen beror uteslutande på att vi i landet har ett av Skandinavien's största skinnberederier. Tranås skinnberederi. På grund av den allt hårdnande opinionen mot sälslakten inom landet, kan man inte avyttra några större kvantiteter av skinnnet här. Berederiet exporterar därför skinnen främst till Danmark, men även till andra länder. Sverige fungerar alltså som en mellanhand och bereder skinnen, vilka sedan sys upp till pälsar i andra länder. Sverige importerar även ett antal färdigberedda skinn för färgning.

Vi vet att huvuddelen av de skinn vilka färgas, är ungarna från klappmyts och grönlandssäl. Vi kan dock inte bevisa att det är de skinnen som färgas i Sverige.

Sverige importerar även en del färdiga pälsar av sälskinn. Hur många eller vilka som är importörer, kan vi dock inte säga, då statistik över detta inte finns att tillgå.

Sveriges inblandning i sälslakten har bidragit till en upprörd debatt. Mer eller mindre riktiga uppgifter har figurerat i pressen och massmedia i övrigt. Även Nordiska Samfundet Mot Plågsamma Djurförsök har felaktigt uppgivit att "Sverige importerar skinnnet från var fjärde klubbad sälunge". Detta kan vi dock med säkerhet inte säga i dag. Det beror på de sekretessbestämmelser som gäller vid bl. a. Tullverket. Det är i dag helt omöjligt att med säkerhet säga från vilka sälar skinnen kommer. De enda fakta vi kan gå efter är de siffror som vi erhållit från Statistiska Centralbyrån och Tullverket. Dessa siffror litar vi givetvis på och det är på dem som vi grundar vårt uttalade att "Sverige är ett av världens största sälskinnsimportländer".

Under hösten 1980 har vi haft kontakt med engelsmannen Jonathan Barzdo, vilken får betraktas som en av världens bästa kännare vad gäller handeln med sälskinn. (Han har bl. a. skrivit den tidigare refererade: *International Trade in Harp and Hooded Seals*.) Han stöder oss i vårt påstående att Sverige importerar skinn från sälungar: Dividerar man vikten av importerade sälskinn med antalet skinn (t. ex. 1979: 60 000 kg resp. 52 837 st) får man, varierande mellan år och land 0,4 – drygt 5 kg per skinn. För 1979

blir siffrorna: drygt 5 kg/skinn från Norge, medan från Danmark, Kanada, Grönland och Storbritannien skinnen väger bara 0,4–0,6 kg styck! Jonathan Barzdo hävdar bestämt att alla skinn som väger mellan 0,4–0,6 kg absolut är för lätta för att komma från vuxna sälar och att de därför måste komma från ungar!

Skinerberederiet i Tranås har å sin sida hela tiden hävdat att de uteslutande importerar skinn från vuxna sälar. Dock har man muntligen, då vi presenterade ovanstående fakta, tillstått att man även importerar skinn från "beaters" och "bedlamers" (grönlandssälar ca 4 veckor resp. 1–5 år gamla). Jonathan Barzdo menar (se ovan) att skinnen måste komma från ännu yngre sälar ("pups").

Vi förordar

Med utgångspunkt från vad som här framförts, förordar Nordiska Samfundet Mot Plågsamma Djurförsök att jordbruksutskottet tillstyrker de för riksdagen framlagda motionerna.

Förbudet bör gälla all import av sälskinn. Alltså för skinn och färdigsydda pälsar både från vuxna djur och ungar, och sälar generellt oavsett art. Detta dels på grund av djurskyddsskäl – alla djur bör vara fredade under sin yngelperiod, vilket också är intentionen i Sveriges jaktlagstiftning – dels på grund av sälarnas generellt utsatta situation. Dvs. importförbud även av faunabevarande skäl. Exemplet Valen är belysande för vad som kan hända om inte åtgärder sätts in i tid:

Valar jagas fortfarande i kommersiellt syfte, trots rapporter om drastiskt minskande bestånd. Många forskare hävdar nu att, även om ett totalstopp på valslakten skulle bli verklighet i dag, många valarter inte har någon chans att överleva. Antalet individer är redan för litet . . .

Vi anser det också orätt i en demokrati som Sverige att kraven från en (1) enda firma med förhållandevis få anställda skulle kunna få större tyngd än den allt större opinionen mot sälslakt, bekräftad bl. a. genom en namninsamling 1977 som på kort tid gav 100 000 signaturer. Sverige har inget nationalekonomiskt intresse av sälskinnshandeln. (1980 var förtjänsten knappt 2 miljoner kronor.)

Ett förbud förhindrar också betydligt effektivare än överenskommelser av olika slag en osund konkurrens från mindre nogräknade pälsfirmor.

Om Sverige bestämmer sig för ett importförbud, kan detta bli ett stort och kanske delvis avgörande beslut för den fortsatta sälslakten och för andra länders agerande i frågan.

Sveriges Djurskyddsföreningars Riksförbund (1981-03-17)

Jakt på säl förekommer på ett stort antal platser på vår jord. Över 20-talet olika sälarter är föremål för denna jakt. I flera fall är jaktuttaget kvoterat eller är jakt lagmässigt förbjuden, varför där endast eventuellt olaga sådan förekommer. I likhet vad gäller andra animala naturresurser (t. ex. älg, rådjur, hare) är i de fall populationen är så stor, att den kan förorsaka avsevärda skadeverkningar. – I fråga om säl inom fiskerinäringen – är en sådan jakt berättigad. Den är dessutom i många fall av stort ekonomiskt värde. Detta gäller i här aktuellt spörsmål t. ex. de arter av säl som jagas utanför Kanadas nordkust, men även jakt på säl i andra länder. Inom denna jakt förekommer emellertid även jakt på nyfödda ungar av grönländssäl och storsäl. Denna jakt är ur svenskt synsätt icke acceptabel då enligt principen för vår jaktlagstiftning, jakt under yngeltiden ej bör förekomma. Under ett flertal år har även denna jakt varit föremål för stort internationellt intresse. Detta intresse har inriktat sig dels på att humanisera jaktmetoderna, dels på att söka kvotera jaktuttaget till en lägre nivå, då det bedömes för närvarande vara ett alltför stort sådant, dels på den jakt som bedrivs på nyfödda sälungar.

För detta arbetar flera internationella organisationer bland annat inom djurskyddet International Society for the Protection of Animals och World Federation for the Protection of Animals två organisationer som från och med 1981 sammanslagits till World Society for the Protection of Animals. Kontakter har därvid tagits och tas med vederbörande regeringar och aktuella FN-organ. Vissa framsteg har vunnits men tillfredsställande resultat har ännu ej uppnåtts. En alldeles speciell fråga i detta sammanhang har dock varit jakten på nyfödda sälungar, en jakt som med rätta upprör en stor opinion.

Ett helt nytt grepp på denna frågan har i Sverige därvid tagits av World Wildlife Fund som träffat ett avtal med Svenska Pälsbranschrådet att till dem anslutna affärsföretag ej saluför pälsvaror från dessa ungsälar (Whitecoat resp Blueback). Avtalet har visat sig hava en god sanerande verkan. Det har även rönt internationell uppmärksamhet och torde komma att bli vägledande på flera håll.

Enligt SDR:s sätt att se saken bör detta avtal och dess konsekvens kompletteras med en opinionsbildning att ej bära päls från dessa djur eller att köpa föremål tillverkade av sådana ungsälars päls. Att en sådan opinion kan skapas belyses bäst av att det numera knappast finns någon som vågar bära päls av de fläckiga kattdjuren (leopard, ozelot etc.).

SDR:s uppfattning i den aktuella fråga som upptages i motionerna är därför att man bör stimulera till ökad påverkan inom alla lämpliga internationella organ med syfte att jakt på nyfödda sälungar bekämpas och bringas att upphöra samt att lämpligt avpassade kvoter för övrig jakt internationellt utarbetas och antagas.

SDR finner det således ej lämpligt att Sverige inför ett ensidigt förbud mot import av sälskinn av vad slag det vara må, men vill ej motsätta sig ett förbud mot import av Whitecoat resp Blueback. Ett sådant förbud bedömes emellertid i mycket ringa mån komma att påverka de aktuella förhållandena. Endast en stark internationell påverkan torde här kunna giva tillfredsställande resultat. SDR föreslår härutöver ett uttalat stöd på lämpligt sätt, åt en propaganda mot att köpa eller bära päls av ungsäl (Whitecoat resp Blueback) samt att saluföra av sådant skinn tillverkade produkter.

Det vill säga en frivillig aktiv insats av medborgarna. Berörda folkrörelser torde vara beredda att aktivt stödja detta arbete.

